

ДА НОВЫХ ТВОРЧЫХ ПОСПЕХАУ!

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 12 (1338)

Серада, 11 лютага 1959 года

Цана 40 кап.

Увага працоўных нашай краіны, увага ўсяго прагрэсіўнага чалавечтва ў гэты дзень была прымавана да работы XXI з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. З'езд закончыў сваю работу, але ён па-ранейшаму знаходзіцца ў цэнтры сусветнай грамадскай думкі: абмяркоўваюцца яго вынікі, аналізуюцца яго рашэнні, выказваюцца прагнозы аб яго ўздзеянні на ўвесь ход міжнароднага жыцця.

Народ справядліва назваў XXI з'езд КПСС гістарычным з'ездам разгортвання будаўніцтва камунізму. Рашэнні з'езду — у дэяніі! Савецкія людзі з велізарным натхненнем уздымаюць грандыёзны план п'яці год, за хутэйшае набліжэнне светлай камуністычнай явы.

Разам са сваім народам хваляюцца, радасна дні перажываюць дзеячы літаратуры і мастацтва, працаўнікі ўсіх галін культурынага фронту. Яны поўныя рашучасці ўнесці свой уклад у справу будаўніцтва камунізму, дапамагчы партыі і ўраду ў дасягненні нашай велічнай мэты.

У гэтай абстаноўцы ўсеагульнага ўздыму пісьменнікі Савецкай Беларусі сустракаюць важную падазду ў жыцці сваёй арганізацыі — заўтра ў Мінску адбудзецца Часцейшы з'езд пісьменнікаў БССР.

Бузе абмеркавана работа пісьменнікаў калектыву рэспублікі за перыяд, што прайшоў паміж Трэцім і Часцейшым з'ездамі, прааналізаваны дасягненні беларускай літаратуры. З'езд паставіць перад нашымі літаратарамі задачы, якія працягваюцца новым, сённяшнім этапам развіцця савецкага грамадства.

«У развіцці і ўзбагачэнні духоўнай культуры сацыялістычнага грамадства, — гаворыць з высокай трыбуны XXI з'езду КПСС М. С. Хрушчова, — важную ролю адыгрываюць літаратура і мастацтва, якія актывна садзейнічаюць фарміраванню чалавеча камуністычнага грамадства. Няма больш выкарачана і больш высокай задачы, чым задача, якая стаіць перад нашым мастацтвам, — адлюстраваць гераічны подзвіг нарадабудаванні камунізму. Дзеячы літаратуры, тэатра, кіно, музыкі, скульптуры і жывапісу закляніваюць ўрававаць свой творчыя, быць і надалей актывнымі памочнікамі партыі і дзяржавы ў справе камуністычнага выхавання працоўных, у прапагандаванні прычынаў камуністычнай маралі, у развіцці шматнацыянальнай сацыялістычнай культуры, у фарміраванні яе добрага аэстытычнага густу».

Зіма творчымі дасягненнямі і святле гэтых патрабаванняў партыі, прыходзяць беларускія пісьменнікі да свайго Часцейшага з'езду? Як вядома аб працы пісьменнікаў чытач маркуе па тым кіраўні, што яму прапануюцца, — і колькі іх, і якія іх ідэі-мастацкія якасці.

За час працы Трэцім і Часцейшым з'ездамі, г. зн. за чатыры а папаловай гады, Дзяржаўнае выдавецтва БССР было выпушчана 275 арганізацыйных беларускіх аўтаруў. Ліба красавішчана. Яна — сведчанне таго, што пісьменніцкая арганізацыя нашай рэспублікі — арганізацыя творца актывнага, працэдальнага. Не ўсё з выданага, вядома, было на належным ідэі-мастацкім узроўні, не ўсё задаволяла чытача і вытрымае выпрабаванне часам. Але

радасна ўжо тое, што з кожным годам колькасць выпушчаных кніг усё ўзрастае. Так, калі ў 1955 годзе было выдадзена 43 арганізацыйныя кнігі, дык у 1958 годзе іх было надрукавана 108, а ў 1959 годзе заплававана выданне 142 кніг. Рост велікі паказальны.

Парадавалі чытача нашы праявілі. За гэты час імі былі напісаны рад твораў, якія ўжо занялі трыма месца ў беларускай літаратуры і з'яўляюцца яе годасцю. Сярод іх раманы — Міхаіл Лынькова «Векна помніны дні», Пётруся Броўкі «Калі адважыцца ракі», Івана Шамякіна «Крыніца», Уладзіміра Барнава «За годам года», Тараса Хадкевіча «Даль палаяная» і іншыя. З цікавымі, амястоўнымі апавяданнямі выступілі Янка Брыль, Янка Скрыган, Піліп Пестрак, Яўген Васіленак, Іван Грамовіч, Усевалод Краўчанка, Аркадзь Чарнышэвіч і інш.

Беларуская проза набывае ўсё большую маштабнасць. Пісьменнікі смялей і часцей звяртаюцца да буйнай эпічнай формы — аповесці і рамана, якія даюць вялікія магчымасці для стварэння шырокіх мастацкіх палотнаў аб нашай рэчаіснасці, аб велічных справах савецкіх людзей. Лепшыя творы беларускіх празаікаў вызначаюцца праблемнасцю, імкненнем аўтараў узначліваць вострыя пытанні жыцця, адлюстроўваць яго на ўсёй складанасці і супярэчнасці.

Усё больш уладарна ў раманы, аповесці, апавяданні ўваходзіць сучаснасць, іх гераем усё часцей выступае герай нашга часу — наш сучаснік. Над стварэннем паўнакроўнага, жыццёва-ірыка характараў нашых чалавек, які быў бы тыповым, а імя яго зрабілася б назоўным, пісьменнікам даявляюцца яшчэ шмат паправаў. Такіх гераюў у беларускай літаратуры апошніх гадоў пакуль што вельмі мала.

Значнымі творчымі дасягненнямі сустракаюць пісьменнікі з'езд і многія нашы паэты. Выдалі новыя кнігі паэзіі М. Тацка, А. Куляшова, П. Панчанка, М. Дужаніна, А. Александровіч, В. Вітка, К. Кірэвіча, А. Зарычкі, А. Знонак, А. Ялвевіча, А. Вялюгіна, М. Калачніска, С. Грахоўска, У. Карбыша, М. Хведаровіча, А. Астрэйкі і іншыя.

Патрыятызм, імкненне адгукнуцца на надзвычайныя патрэбы жыцця, багаты наступальны дух былі зладна ўласцівы нашай паэзіі. Гэтыя якасці мы знаходзім у лепшых літаратурных работах, створаных і ў апошні час.

Бурная савецкая рэчаіснасць, складаная міжнародная абстаноўка заўсёды патрабавалі і патрабуюць ад мастакоў мастацкага слова хуткага рэагавання, аператыўнага ўмяшання ў падзеі. І яны трымалі руку на пульсе часу, сваёй пісьменніцкай зборай дапамагалі партыі ў вырашэнні задач, што высталяліся ў жыцці.

Есць поўныя поспехі і ў драматургіі. З'явілася рад п'ес аб сённяшнім рэчаіснасці і аб гераічным мінулым нашга народа. Варта назваць новыя п'есы К. Краўчына, П. Глебка, К. Губаровіча, І. Шамякіна, І. Мележа, А. Маўзона і інш. Спектаклі па іх п'есах, пастаўленыя тэатрамі рэспублікі, узбагачаюць рапертурар.

Прымема адзначыць актывізацыю нашых крытываў і літаратурнаўзнаўцаў.

Калі гадоў пяць — шэсць таму назад вельмі рэдка можна было знайсці кніжку крытыкі ў выдавецкіх плянах і тым больш на паліцах магазінаў, дык цяпер карціна іншая. З часу Трэціга з'езду пісьменнікаў БССР выдадзена каля паўтара дзесяткаў зборнікаў літаратурна-крытычных работ і манатрафіяў. Толькі ў мінулым годзе былі выпушчаны кнігі Р. Бярозкіна, Я. Казека, Р. Шкрабы, С. Майхровіча, У. Нафёда, А. Есакова. На 1959 год заплававана выданне звыш дзесятка кніг крытыкі.

Часцей пачалі выступаць нашы крытыкі і праблемнымі артыкуламі, больш актывна ўдзельнічаюць яны на літаратурных працэсах.

Не могуць не радаваць нас поспехі літаратурнай моладзі. Маладыя паэты, празаікі, драматургі выходзяць на сцэну са сваім чытачом, ужо не толькі з творами, якія агульваканы ў перыядычным друку, а — што вельмі важна — з першымі кніжкамі. Пісьменніцкія рады наспына паўнаўважана здымаюць літаратарамі. Моладзь шырокімі патокамі ідзе ў літаратуру. Дастаткова скажаць, што ў 1955 па 1958 год у Дзяржаўнае выдавецтва БССР выйшла звыш п'ятдзесяці кніг маладых пісьменнікаў. У гэтым годзе будзе выдадзена яшчэ каля трыццаці першых кніг. Ва ўсіх абласцях выйшлі і выходзяць літаратурна-мастацкія альманахі.

Так, творчыя дасягненні беларускіх пісьменнікаў немалыя, і пра гэта будзе вестіся шырока гаворка на Часцейшым з'езде.

Аднак на з'ездзе неабходна павесці сур'ёзную, прычыную размову і пра значныя недахопы, якія яшчэ ёсць у нашай літаратуры.

Адным з важнейшых пытанняў, абмеркаванне якога настойліва джытуеца сённяшнім літаратурным жыццём, з'яўляецца пытанне пісьменніцкага мастацтва.

Агульнавядома, што якую б высокую, глыбокую ідэю аўтар ні паклаў у аснову свайго твора, якую б важную тэму ні распрацоўваў, — колькі-небудзь значнай варты ўвагі рачы не атрымаецца, калі гэты ідэя, гэты тэма не будзе выказаны і вырашаны належнымі мастацкімі сродкамі. Чытачу гэтак жа не ўсё роўна, пра што гаворыць пісьменнік, як не ўсё роўна і тое, яе ён гаворыць.

Між тым, у нас яшчэ намала выдадзена шыршых, бездапаможных і мастацкі адноснах кніг, кніг, якія аб'яцалі быць на паліцах магазінаў, або, толькі што нарадзіліся, адразу ж і паміраюць.

Неабходна дзелаваць, канкрэтна гаворачы аб прычынах, якія робяць адны творы даўгачыннымі, а другія адразу ж забываюцца.

У самай пычальнай сувязі з пытаннем мастацкага мастацтва знаходзіцца веданне пісьменнікам жыцця, умненне бачыць яго асобным, вядучым тэндэнцыі, праікаць і ўздымаюць сутнасць з'яў і падзеі.

Якім бы вопытным, спрактыкаваным літаратар ні быў, як бы спрытанні ні ўмеў ён валодаць сумай фармальнага прыёмаў, хваляючага, праўдывага твора ён не напіша, калі дасканла не вывучыць жыццёвага матэрыялу, над якім прапуче, калі не дэлае глыбока разабрацца ў ім.

Слабым, вузкім месцам беларускіх

кай літаратуры па-ранейшаму з'яўляецца рабочая тэматыка.

Сёння Беларусь — краіна высокаразвітай індустрыі са шматлікім рабочым класам. Яшчэ больш велікімі перспектывы адкрываюцца перад рэспублікай па сямігадоваму плану. Будучы створаны новыя гіганты індустрыі.

Трэба накіраваць увагу пісьменнікаў на стварэнне высокамастацкіх кніг пра людзей індустрыяльнай Беларусі, пра іх слаўныя працоўныя справы.

Такіх кніг у нас пакуль што вельмі і вельмі небагата.

Добра, што ў апошні час выпушчаюцца шмат кніг літаратурнай моладзі, што Дзяржаўнае выдавецтва БССР ідзе на сустрэчу маладым пісьменнікам. Трэба, аднак, прызнаць, што мы не заўсёды дастаткова патрабавальны да іх твораў, робім непатрабную скідку на маладосць, таму часам яшчэ выпушчаюцца кніжкі, выдадзеныя якія былі яўна рана.

Часцейшы з'езд пісьменнікаў БССР выканае сваю задачу, калі на яго паслядзіннях будзе панаваць дзелава, рабочая абстаноўка, калі будзе разгортвана прычынава, творчая размова па важнейшых пытаннях і праблемах развіцця беларускай савецкай літаратуры.



Мір і хлеб

Янка БРЬЎІЛЬ

Адзін з маіх добрых знаёмых, заходнебеларускі калгаснік, сказаў мне ў гутарцы пра жыццё:

— Мір і хлеб — вось што нам трэба, вось да чаго мы, браток, ідзем!

Гэтыя простыя словы можна было б расшыфраваць і палыманай пазмай, і эпічным раманам.

Гэтыя словы гучаць у душы радаснай песняй прарокамі, калі мы навіраем тым зменам, што адбыліся ў нашай эканоміцы і культуры за апошнія гады, калі мы думаем пра міжнародную палітыку нашай партыі, калі мы знаёмімся з грандыёзнымі планами, якія нам трэба здзейсніць на працягу бліжэйшага самігоддзя.

Сфера нашых магчымасцей, поле нашых перамог — гэта ўжо не толькі тры тысячы кіламетраў, якімі мы вымяраем адлегласць з поўначы на поўдзень і з захаду на ўсход нашай небасяжнай краіны. Крылатая марла лепшых людзей мінулага, жыццёвае здзіненне нашай геніяльнай навуковай мыслі — савецкія спадарожнікі Зямлі, нястомна апыраваюцца на поўдзень і з захаду на ўсход нашай небасяжнай краіны.

Неўвага без хвалявання думачы пра першую новую планету, спадарожнікі Сонца, якую мы паслалі ў космас у імя міру і шчасця на зямлі.

Смешна гістарычная вельмі зачат, пастаўленыя перад намі сямігадовымі планами, наша ўспраўнае ўступленне ў перыяд разгортвання будаўніцтва камуністычнага грамадства, кожны з нас, савецкіх людзей, успрымае і цялкам, у маштабах усёй краіны, і ў прыстасаванні да ўмоў і магчымасцей свайой рэспублікі, свайой нара-

да, свайго горада ці пасёлка, свайой прафесіі.

Як беларусу — сыну свайго працавітага і таленавітага народа, як мінчаніну, мне хочацца перш за ўсё бачыць, якімі будзе мая рэспубліка, мой горад праз гэтыя сем год, што прынясе нам бліжэйшы год, месяц, нават тыдзень. І мне здаецца, што ў нас, у нашай рэспубліцы, якія так жахліва пацярпелі пры фарміраванні акупацыі, у нашым горадзе, які паўстаў з руін і жарымішчым, у нас яны асабліва прыкметныя, размах і напружанне барацьбы за мір і хлеб, за вялікае шчасце прагата савецкага чалавека.

І сапраўды, Беларусь, якую — хто смеехна, а хто з болем сэрца — называюць нядаўна — толькі сорак год таму назад! — краінай балот і лалцаў, краінай некавечнай галечы, прыгнеты і цэпры, Савецкая Беларусь ідзе ў сваю будучыню гордай, лепшай хадюю.

На месцы старога Мінска, своеасабліва губернскага Актурава з коняк і халупамі на крывых, брудных вуліцах, з вінакурнай ды малаварнай «індустрыяй», паўстаў прыгожы сучасны горад з цудоўнымі палацамі і выгодымі дамамі, з цяснінамі бульварамі і паркамі, з заводамі-гігантамі на блізкіх і далёкіх ускраінах. Ужо далёка не кожны мінчанін здолеа адказаць, колькі заводаў і фабрык пабудавана ў горадзе за пасляваенны перыяд, але пералік іхняй прадукцыі складае багаты спіс, які, вядома, неўвага пераважыць без спадарожніка, радаснай умешкі. Немала таленавіты атрад вучоных, дзельцоў літаратуры і мастацтва з кожным годам, з кожным днём працы панамае скарыць нашай нацыянальнай культуры. Паліца арміі студэнтаў выходзяць на наш ракошыны аспект у дні святотных дэманстрацый.

Следам за Мінскам старанна растуць і наліваюцца індустрыяльныя магутнасці старадаўняй, як і ён, і таксама глудзіх калісцкіх гарады на Дняпры і Бугу, на Імяне, Давіне і Сожку...

На калгасных палях як і не было, здаецца, палосак і межаў, якія зувілі лінч нядаўна псалвалі малаўнівыя кравіды палевы нашай рэспублікі. Нястомны і вясёлы працаўнік адмае рожорныя ўрады ажбжжж, ільну, бульбу, кукурузу. Наспяхова ідзе сабораўніцтва з капіталістычнай заграўняй за малако і мясца — фермы растуць і множацца...

Папарадавалі мы добра, аднак, нам трэба зрабіць значна больш.

Мы павінны пабудавачы і мы, безумоўна, пабудуем вялікую хімію. Мала вядома гарадскі пасёлак Старыя неўвабае праславіцца нашай, упершыню беларускай солаю і мінеральнымі ўгнаеннямі. Пачата ўжо гадфікацыя буйнешых гарадоў. Торфапрадпрыемствы аснашчаюцца новай тэхнікай. Старадаўняй Полацк — горад славетнага Скарына, пабудуе хутка і новую славу: там убудуецца першы на беларускую зямлі нафтапрапароччы завод, адзін з буйнешых у СССР і ў Еўропе. А там, дзе да ўз'ядання стаўля, пабудаваны плісудычакі для барацьбы з камунізмам, праектаў і з гэтай верай добра працаваць!

У імя народнага шчасця

Знамянальныя дні — дні работы XXI нечагровага з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза — назавуць застануца ў памяці працоўных нашай краіны. Кожны працоўны, калгаснік, служачы, студэнт і хатняя гаспадыня з вялікай цікавасцю сачыць за работай гістарычнага з'езду, называючы яго з'ездам будаўніцтва камунізму.

Велікімі перспектывы развіцця народнай гаспадаркі роднай дзяржавы натхнілі кожнага працоўнага на новыя подзвігі ў ім. Радзімы, у імя пабудовы камунізму.

Беларускі народ, які і народы ўсяго Савецкага Саюза, аднадушна адлабра рашэнні XXI нечагровага з'езду КПСС. На заводах, прадпрыемствах, у калгасах і навуковых установах абавязуюцца агучыць мітынгі, на якіх працоўныя бяруць новыя, павышаныя абавязаванні.

Вялікі мітынг рабочых і служачых адбыўся на адным з буйнешых прадпрыемстваў сталіцы — паліграфічным камбінаце імя Якуба Коласа. Працаўнікі сабраля ў пераплітаным шуху калі свайх машын. Прышлі рабочыя і іншыя шухаў. Мітынг адыбраў дырэктар камбіната Г. Мінчукоў.

Натхнёным і шчырым было выступленне староша майстра шуха шчыравержыў Пятра Сталырова. Ён сказаў:

— З'езд нашай роднай партыі адыбраў велічуну праграму Камуністычнага будаўніцтва, на месцы канкрэтныя шляхі развіцця эканомікі, палітычнай і ідэалагічнай работы сярод працоўных. Мы будзем працаваць яшчэ лепш, мы выпушчам прадукцыю толькі выдатнай якасці. Для гэтага ў нас ёсць усё магчымае — камітан абсталяваны выдатнай айнайнай тэхнікай.

Выступае рабочы Эмітрок Бударын. Ён заклікае сваіх таварышаў удзельнічаць у працэсах вытворчасці, дамагацца поўнага выкарыстання паліграфічных магутнасцей камбіната. Ад гэтага, у першую чаргу, залежыць якасць кнігі, якія выпускае гэты буйнейшы прадпрыемства. Бударын заўважыў, што рабочыя шуха прыкладваюць усё намаганні, каб датармінава выкананне сямігадовага плана XXI з'езду партыі камсамоўцамі і моладзь камбіната, гаварыць у сваёй прамоце сакратар камітэта камсамола Віктар Казлоў.

Нямом працоўным уздымам ахлупены ў гэты дні рабочыя, інжынеры і служачыя Мінскага радыёзавода. Тут у дні з'езду ішла напружаная работа па стварэнні і выпрабаванню новай мадэлі тэлевізара «Беларусь-5», які ў бліжэйшы час будзе здадзены ў серыюную вытворчасць.

Мітынгі рабочых і служачых адбыліся на буйнешых прадпрыемствах сталіцы — аўтамабільна-трактарным заводам, на абычковай фабрыцы імя М. І. Калініна, у друкарні імя Сталіна, а таксама на прадпрыемствах «Гомель», Барысава, Віцебска, у калгасах і саўгасах рэспублікі.

На здымку: мітынг калектыву рабочых і служачых паліграфічнага камбіната імя Я. Коласа. Выступае рабочы Эм. Бударын.

Рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР

У рэспубліцы закончана рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. Акругованыя выбарчыя камісіі зарэгістравалі кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР лепшых сыноў і дочак беларускага народа. Сярод зарэгістраваных кандыдатаў у дэпутаты — дзеячы літаратуры, культуры і мастацтва нашай рэспублікі:

- віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР, народны пісьменнік Нандрат Нандратавіч Атраховіч (Нандрат Крапіва) — па Кразнапольскай выбарчай акрузе;
- міністр культуры БССР Грыгорый Янаўлевіч Кісялёў — па Глуцкай выбарчай акрузе;
- пісьменнік Пётр Фёдаравіч Глеба — па Обальскай выбарчай акрузе;
- паэт Арнальд Александравіч Куляшоў — па Васілішкаўскай выбарчай акрузе;
- пісьменнік Міхась Ціханавіч Лынькоў — па Малатковіцкай выбарчай акрузе;
- паэт Пімен Емельянавіч Панчанка — па Полацкай-Чыгуначнай выбарчай акрузе;

На агітпунктах

На агітпункце Мінскага дэсяцінічнага інстытута імя Кірова адбылася сустрэча выбарчыкаў з дэпутатамі Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных.

Са справядлівай аб сваёй працы выступілі заслужаны дзеяч мастацтва БССР кампазітар Р. Пукст, дырэктар дэсяцінічнага інстытута П. Касцюковіч і намеснік старшыні Кастрычніцкага раённага Савета дэпутатаў працоўных Е. Пастарнак.

У заключэнне сустрэчы адбыўся вялікі канцэрт, у якім прынялі ўдзел аэстрады аркестр, секстэт домр і

Паэт у выбаршчынаў

Калі над Нёманам апускаяецца веча, на кватэрах гродзенцаў успываюць агні. Сотні агітатораў накіроўваюцца ў гэты час да сваіх выбаршчыкаў, каб расказаць ім пра навіны дню.

Вось дзвухпавярховы дом нумар 23 па вуліцы 8-га сакавіка. Сюды спяшэцца старошы паэт Заходняй Беларусі, агітатар Міхась Васіленак, вершы якога добра ведаюць многія чытачы.

Калі ласка, заходзіце! — вельмі запрашае паэта ў сваю кватэру хатняя гаспадыня Ганна Еўдакімаўна Пранітэвіч. — Будзьце годзем, а я тым часам пакінуць усезаў.

Неўвага збіраюцца ўсё, каго чакалі. І адрэзу памчэнца гузарка. Пра што б ні гаварылі гэтыя простыя людзі, але неўвага ў гэты дзень не абмяжывае думкамі, не выказваць сваіх пачуццяў захлэння той грандыёзнай праграмай будаўніцтва камунізму ў нашай краіне, якую прыняў XXI з'езд партыі. Дзесяткі пытанняў задаюць выбаршчыкаў свайму агітатару. У цэлым, сардэчна гутарыць прыходзіць веча.

— А цяпер пачытайце свой верш «Як я пана перамаю!».

— І «Зоры над Нёманам!» — прасяжжж жыванчы.

На здымку мы бачым, з якой увагай слухаюць выбаршчыкі Міхаіл Рыгоравіч Солкіна, Ганна Еўдакімаўна Пранітэвіч, вучанца шостага класа Валя Таланава, Лілія Мулярова, Аўгустына Сідараўна Таланава паэта-агітатора.

Хораша ў нас атрымліваецца. Гэта ж вы мае думкі выказаць, — усхвалявана кажэ выбаршчык Міхаіл Солкіна.

— Кожны дзень прыносіць нам столькі новага. Так хочацца яшчэ пажыць у камунізме ды погля...

Рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР

У рэспубліцы закончана рэгістрацыя кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР. Акругованыя выбарчыя камісіі зарэгістравалі кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР лепшых сыноў і дочак беларускага народа. Сярод зарэгістраваных кандыдатаў у дэпутаты — дзеячы літаратуры, культуры і мастацтва нашай рэспублікі:

- паэт Яўген Іванавіч Скурко (Мансім Танк) — па Брэсцкай сельскай выбарчай акрузе;
- народная артыстка СССР Ларыса Пампееўна Александровіч — па Літвінскай сельскай выбарчай акрузе;
- мастацкі кіраўнік Акадэмічнай капелы БССР, народны артыст СССР Рыгор Раманавіч Шырма — па Кобрынскай гарадской выбарчай акрузе;
- народны артыст СССР Александр Канстанцінавіч Ільцінскі — па Віцебска-Кастрычніцкай выбарчай акрузе;
- народны артыст СССР Барыс Віктаравіч Платонаў — па Брагінскай выбарчай акрузе;
- народны артыст СССР Яўген Карлавіч Цікоцін — па Ашмянскай выбарчай акрузе;
- скульптар, народны мастак БССР Заір Ісанавіч Азгур — па Рагачоўскай выбарчай акрузе;
- старшыня праўлення Саюза мастакоў БССР Павел Нікіфаравіч Гаўрыленка — па Дзяржаўна-Кастрычніцкай выбарчай акрузе;
- майстар друкарскага цэха Мінскага паліграфічнага камбіната Аўгустына Дамітрыўна Жуноўска — па Калінінскай выбарчай акрузе.



Аб адкрыцці з'езду пісьменнікаў
IV з'езд пісьменнікаў БССР пачынае работу 12-га лютага г. г. у 11 гадзін раніцы ў Палацы культуры прафсаюзаў.
Рэгістрацыя пачынаецца 11-га лютага з 3 гадзін дня ў паліцкай Саюза пісьменнікаў БССР (вуліца Энгельса, 9).
Праўленне СП БССР.

Хвалючыя пытанні

З'ЕЗД пісьменнікаў Беларусі пачынае працу ў дні незвычайных падзей: зусім нядаўна працоўныя нашай рэспублікі святкавалі слаўнае саракагоддзе БССР; зусім нядаўна ўвайшла ў новадзяржаўны першае касмічнае ракетнае ўз'ляццё ў сям'ю планет сонечнай сістэмы і ў блізкіх прасторах космосу горда існае вымпел Савецкага Саюза; гэтымі днямі з вялікім захапленнем сачылі мы за работай XXI з'езду КПСС—з'езду будаўнікоў камунізму, прыкладаўшых да сабе ўвагу ўсяго чалавецтва.

У выніку вялікай стваральнай творчай працы, якую ахоплены ўвесь савецкі народ, камуністычнае заўтра становіцца явай, абрысы яго мы адчуваем на кожным кроку нашага паўнакроўнага творчага жыцця. Само разуменне «творчасці» стала справай усенароднай, а не прывілейнай выбарнай. Творчасць—гэта вялікі стваральны працэс пабудовы камуністычнага грамадства, у якім творчасці літаратурнай, мастацкай адводзіцца пачасная роля—быць пачынальнікам партыі ў ёй валізацыйнае рабаче па вываданні працоўных мас.

Вось чаму да ідэй пісьменніцтва з'езду мы свабодна адчуваем велічыню перспектываў заўтрашняга дня, велічыню планаў сям'ягодкі, азорныя святлом будучыні.

Узв'язана думка, што з'езд пісьменнікаў Беларусі будзе прасякнуты ўсведамленнем гэтага велічэннага, дэракага ўзлёту чалавечай думкі, гэтага велічэннага размаху работ на камуністычных будоўлях.

Траба шчыра прызнацца, што час абягане нас—пісьменнікаў, мы часта не паспяваем ісці ў нагу з ім. Дагледзіць, што разумець пад словам «сучаснасць», пад «праблемай сучаснасці», «праблемай майстэрства», «праблемай становага героя», «праблемай канфілікту» і г. д. Часам гэта думка выдзяляе адзіночэнне.

Сучаснасць—не праблема, а заказнамерны ход гісторыі ў развіцці сацыялістычнага грамадства, заказнамерны пераход яго на вышэйшы ступень. Сучаснасць—гэта тое, што напайнае наша жыццё кожны дзень, кожную гадзіну, кожную хвіліну, гэта вялікі працэс пераўтварэння жыцця, гэта праца камуністычных брыгад, будаўніцтва новых гігантаў прамысловасці, нечуваны ўздым сельскай гаспадаркі, росквіт навукі і мастацтва, няспыны працэс пераборкі свядомасці людзей.

Сучаснасць—гэта тая атмасфера, без якой не можа жыць мастацтва і літаратура. Герачныя вобразы сучасных людзей—будуўніц новага жыцця павінны арганічна ўвайсці ў творчасць пісьменніка.

У кожнай мей і на якіх мастацкім узроўні адлюстравана гэты бурны паступальны працэс у нашай літаратуры—вось пытанне, якое не можа не хваляваць пісьменнікаў, што збярэцца на свой з'езд.

Майстэрства! Без майстэрства няма літаратуры. Гаворачы аб «праблемай майстэрства» мы тым самым прызнаем неадназначнасць; неадназначнасць нашай работы, карапей кажуць, —брак у сваёй працы. А гэта ладка не так. Ступень мастацкай дасканаласці, мастацкага майстэрства ў адлюстраванні жыцця нашага народа, глыбіня ў паказе нацыянальна-

га характара героя нашай сучаснасці—гэта значыць авалоданне метадам сацыялістычнага рэалізму ў мастацкай творчасці—вось пытанні, якія павінны быць абмеркаваны на з'ездзе пісьменнікаў.

«Мы спадзяёмся,—гаворыў на XXI з'ездзе партыі А. Твардоўскі,—што Усесаюзна з'езд пісьменнікаў, які павінен адбыцца, абярэ сваёй галоўнай тэмай, пафасам сваёй работы, прамую непарадзую размову аб неадпаведнасці да класічных кніг, да патурнага літаратурнага скораспелкам і недаробкам, аб аднаведнасці сур'ёзнаму зместу дасканалей формы, аб неабходнасці апраўдання тых спадзяванняў, якія ўскладае на нас партыя і ўвесь народ».

Сказанае адным з лепшых паэтаў сучаснасці ў поўнай меры адносіцца і да нашага з'езду пісьменнікаў.

У сувязі з апеннай узроўню нашага майстэрства павіна быць абмеркавана ў таварыскай і адкрытай шчырай гутарцы ступень развіцця нацыянальнай формы нашай літаратуры і яе асновы—мовы, гэта значыць тое, што адноўлена імяна наша беларуская мастацкая літаратура ад літаратуры многацацыйнага Савецкага Саюза.

Вядома, што без нацыянальнай формы, спецыфічнай для мастацкага выдання нацыянальнага характара таго ці іншага народа, не можа існаваць яго нацыянальная літаратура. Мова—састаўная і галоўная частка нацыянальнай формы мастацкай літаратуры. У творах некаторых нашых літаратараў заканамерны працэс развіцця мовы падмяняецца аб спрашчэннем, або ўскрапаннем архайчных адзіночых моўных сродкаў, падмяняецца нарматыўна-кананічным, асмысленым прынцыпамі, якія не маюць шырокага распаўсюджвання. Працэс дэлінажнага фармавання нашай літаратурнай мовы, як срока выдзялення душы народа, яго нацыянальных асаблівасцей—вось пытанні, аб якіх таксама павіна весіцца таварыскае гутарка на з'ездзе.

Мастак, які не ўмее карыстацца фармімі, перастае быць мастаком. Таму любячы аступленні ад метаду сацыялістычнага рэалізму, любячы спробы афарбаваць у чорныя колеры нашую рэчаіснасць павінны сустрачацца з боку нашых літаратараў рашучы адпор. Паэма рэалістычнага паказу жыцця фармальнымі выкрутасамі таксама павіна сустраць жорсткую крытыку.

Жанравыя асаблівасці нашай літаратуры, пытанні штодзённай працы з маладымі творчымі кадрамі, пытанні работы нашых друкаваных органаў і вагу выдання і распаўсюджвання мастацкай літаратуры—вось кожна тэм, вакол якіх таксама павіна весіцца адкрытая размова на з'ездзе пісьменнікаў рэспублікі.

Самакрытычны адносіны да сваёй працы, дэсэлітэці ў вырашэнні складаных пытанняў развіцця нашай літаратуры, умацавання адзіноства літаратуры з жыццём народа ў святле вялікіх планаў, якія намешці XXI з'езд нашай роднай Камуністычнай партыі—вось чаго чакаем мы, пісьменнікі, ад свайго з'езду, вась чаго чакае наш дэбят і строгі, патрабавальны і шчыры друг—чытаць!

Алесь ЗВОНАК.

М. НЕСМЯЯН, начальнік цеха прамацтв чыгуначнага ліста Магілёўскага металургічнага завода.

Добрыя кнігі не залежваюць ад бібліятэкаў. Мае сябры—маладыя рабочыя і служачыя жыцця цікавіцца навінкамі мастацкай літаратуры. Характэрна, што творы многіх беларускіх паэтаў і празаікаў цяпер займаюць пачаснае месца ў асабістых бібліятэках працоўных горада.

Я адкадваю грошам, каб набыць сабе асабістую бібліятэчку. У мяне ўжо ёсць новыя творы М. Танка, Ш. Панчанкі, Я. Брыля, У. Карпава і іншых беларускіх пісьменнікаў.

Аднак, наўрад ці знойдзецца чытаць, які скажа, што ў нас ёсць багаты выбар літаратуры і аб гэтым і працы маладых рабочых, калгаснікаў, гарадской і сельскай інтэлігенцыі. Часам няёмка робіцца за тых паэтаў і пісьменнікаў, што жыццём адобрана ад нас, рэдка заглядаюць на завод і фабрыку, у калгасы. Чытаць апалявана і нарысы такіх аўтараў і адрозны бачна, што дрэнна ведаюць яны жыццё.

Неабходна папоўніць нашу літаратуру твораў аб працоўных пазіцыях рабочых Мінскага трактарнага і аўтамабільнага заводаў, камвольнага камбіната і іншых прамысловых прадпрыемстваў, якія па праву гавораць працоўныя рэспублікі.

Васіль ЖУГ, ліцейшчык завода аўтаматых ліній.



Новыя кнігі беларускіх пісьменнікаў, выданыя Дзяржаўным выдавецтвам БССР. На здымку: вокладкі кніг П. Панчанкі «Кніга Андрэяваў Любові», зборнік твораў у двух тамах М. Чарота, «Даль палаява» Т. Халкевіча і «Крэмень аб крэмені» С. Дзяргя.

Адчуваць пульс жыцця

ГАЗЕТА «Чырвоная змена» праводзіць штодзённую, сур'ёзную і карпатлівую работу па вывядзенню маладых літаратурных сіл рэспублікі. Кожны дзень у адрэдакцыю паступаюць дзесяткі твораў пачынаючых. Творчасці мастацкай. Літаратурная прадукцыя гэтага з'яўлення ў нейкай ступені адбываецца жыццём літаратурнага працэсу і, у прыватнасці, яна можа даць пэўнае ўздзеянне аб стане нашай маладой паэзіі, і перш за ўсё—аб творчасці тых, хто яшчэ толькі спрабуе свае сілы ў літаратуры.

Што ж цікавага сакала нам «Чырвоная змена» за мінулы год? Па-першае, гэта—дзесяткі новых імен.

САПРАГДЫ, калі гартасць старэйшых газет, кідаецца ў вочы, што мноства вершаў падпісана імямі, якіх раней у друкаваным сустракаліся (ва ўсім выкладку—у рэспубліканскім). Гэта—не можа не радаваць. Вялікая цага да літаратуры—лепшае сведчанне росту агульнай культуры народа.

Марыя Шаўчонак і Чэслаў Бутрыч, Іван Абаўра і Мікола Малаўка, Хведар Чэрыя і Віктар Кукевіч, Уладзімір Скарынін і Мікола Матлішкі, Іван Усціновіч, Уладзімір Бабраўніч і некаторыя іншыя ўступілі на старонку газеты ўпершыню. Зараўнема, што творы іх з мастацкага боку яшчэ недаказаныя. Але гэта моладзь з поўнымі пачынацямі з асабістымі імямі—што асабліва прыкметна—а дзесяткі высокай агульнай культуры пісьм.

Многа вершаў надрукавалі ў газеце за мінулы год і тым маладымі аўтарамі, якіх ужо невяліка лічыць навічкамі ў паэзіі. Гэта—Генадзь Бураўкін, Ірына Свірка, Іван Калеснік, Уладзімір Паўлаў, Аляксей Вербаў, Яўсэп Пархута, а таксама Сымон Блатун, Роман Гармона, Павел Воранаў, Вадзім Зыблеў і іншыя.

Калі паспрабаваць вызначыць самае прыемнае і радаснае ў верхах пачынаючых маладыня, то траба перш за ўсё гаварыць аб іх актыўных грамадзянскіх адносінах да рэчаіснасці, аб тым, што ў іх творчасці аскрава адчувацца дыханне часу.

ДУМЫ і пачуцці савецкай моладзі неаддзялімы ад дум і пачуццяў усяго савецкага народа. Усё, чым жыццём працоў-

ная нашай Радзімы, што іх сёння хваляе, радуе або трывожыць,—знаходзіць непасрэднае водгук у верхах маладых аўтараў. Гэтым тлумачыцца шырокая тэматычная разнастайнасць іх творчасці. Заважанне космасу і пакарэнне палым, барацьба за мір і герачная праца на непабуўных краінах, вучоба, дружба, каханне,—усё гэта служыць тым жыццёвым матэрыялам, на якім выдзяляецца духоўнае і маральнае аблічча лірычнага героя нашай маладой паэзіі.

Шчырым хваляваннем і разуменнем чалавечай трывогаў за лёс свайго аднагодка па ўсім свеце прасякнуты верш Г. Бураўкіна «Амерыканскаму салдату, якому 28 жніўня споўніцца 22 гады».

Лірычны герой верша Хведара Чэрыя «Шчасце»—звычайны савецкі юнак, які знайшоў сваё сапраўднае шчасце ў няўдзялі і ганарнай працы хлебароба. Калі вечарам стамлены, але радасны вяртаецца ён дамоў, яго сорама ўспамінаць, што калеснік ён марыў упершыню аб іншым, лягчэйшым шчасці ў жыцці. Характэрнае прызначэнне! Сапраўды, наша моладзь саромецца лёгкіх удач і выбірае сабе цяжкія дарогі да радасці. Беларускаму гульташавым нахлебнікам з ёю не па шалку. Гнеў і пагарда моладзі да тых, каму любя жыццё аббока, нядрэнна, на нашу думку, выказаны ў вершы А. Вербаў «Красуна»:

Калі сабрэюці на пракосах Стагі ўдзямочыць аб да хмар, Ты заплываеш свае косы, Перад люстэркам пудрыш твар.

Калі пшаніцу жыццё дзвухчаты І пшч глытаюць на таку, Гушкэ вярток крылаты Цябе між дрэў у гамаку.

У поле не ідзеш з сябрамі, Каб не згубіць сваёй крэмі, І нават за сталом не ўдзяміш, Кім хлеб зароблены ясі.

Аднак траба сказаць, што далёка не ўсе першыя вызначача такія актыўнасцю жыццёвай пазіцыі аўтараў. Спорад надрукаванага—нямаюць рэч, пазбуўных якая б там ні было грамадскага гучання, драбняныя на думку, «пустыя» амаццельна. У сувязі з гэтым мне і хочацца сказаць некалькі слоў пра каменце, успаміны і «грыбное» каханне.

ПРОСТА дэву даецца, што гэта за схільнасць у некаторых маладых аўтараў! Абавязкова траба апавядаваць які-небудзь сівы замішлы камень, што ляжыць у полі або пры дарозе. Здавалася б, тым—сведка такіх велічын падзей у жыцці краіны, такіх незвычайных змен у навакольнай рэчаіснасці і ў душы чалавека,—любуйся, асацоўвай, пішы! Дык

НІ ГІЛЕВІЧ.

не—увагу маладога паэта чамусьці прыкоўвае нікому не патрэбны замішлы камень, які нічога не гаворыць ні разуму ні сэрцу.

На ім палезу прачытаць сляды Нам ільга нават у паракку строгім(?)

Праба, на такім камені можна прысеці адпачыць, што і робіць лірычны герой верша Я. Пархуты «Камень ля дарогі». Але ж ці варта дзеся гэтага пісаць верш?

Такой жа прыкрай пошасцю ў творчасці маладых аўтараў з'яўляюцца і так званыя вершы-ўспаміны. Як гэта ні парадасна, але амаль кожны з пачынаючых імкнецца прыгадаць у верхах сваё «далёкае дзіцтва». Атрымаецца дэсць смешна, калі малады хлопчык, прычыпіўшы сабе бараду пажылога чалавека, ветарана не меней трох войнаў, пачынае ўспамінаць сваё мінулае:

Не пра ўсё дазнаецца за партыі, Час прыжытае амаль што сёр, Расказаць аб гэтым сёння варта...

А раскаваць па сутнасці няма чаго. Пражыта мала, а яшчэ менш перажыта, зведана, зроблена. Біяграфія яшчэ толькі пачынаецца, і самы рад пакапацца аб іх цяпер. Для гэтага траба не мінулае ўспамінаць, а палача туды, дзе бурліць жыццё, дзе мільоны працоўных рук твораць чудабоўную будучыню.

Нарэшце, пра каханне. Бадай, самы горны вершы на старонках газеты, прысвечаны каханню. Гэта вершы беспачуццёвага, хвольна і неглыбока. Характэрным прыкладам, нам здаецца, можа служыць верш У. Бабраўніча «У грэбах». «Я і «яна» пайшлі ў лес па грыбы. І вось, каб засведчыць сваё палымнае каханне, лірычны герой усе грыбы ложыць у кошык—лірычнай герачыі.

А рука мая непадушхынная Толькі ў кошык твой збярэць і зольнага.

І таму: Кошык твой грыбамі перапоўнены, А ў маім—яшчэ гуляе вешер...

От і ўвесь верш. Каханне, як бачым, вымяраецца грыбамі... Усе гэтыя хвабровы маладой паэзіі выдзяляюцца тады, калі аўтары адварочваюцца ад жыцця, ад нашай незвычайнай і герачнай сапраўднасці. Імяна ў такім выпадку яны пачынаюць або апавядаць прыдарожны камень ці вясількі, або адвадвацца заўчасным успамінам, або замыкацца ў вузкім коле драбняных інтэтных перажыванняў.

Адзінае якарства ад гэтых хваброў—гэта цесная сувязь з жыццём народа і краіны.

НІ ГІЛЕВІЧ.

Аб гэтым траба пагаварыць

У ГЭТЫЯ дні, відаць кожны з пісьменнікаў дадае сабе пытанне: што ён створыць за бягучую сям'ягодку, які будзе яго ўклад ва усенародную сакарбіцу? Безумоўна, будзе напісана нямала выдатных твораў. Разам з ростам усяг галін гаспадаркі нашай краіны, будзе развівацца і наша літаратура ва ўсіх сваіх жанрах.

Гаворка на нашым з'ездзе пісьменнікаў павіна быць, акрамя ўсёго іншага, аб высокім ідэйным і мастацкім узроўні будучых твораў. Як гэтага дабіцца, адказаць зараз цяжка. Жыццё падкажа новыя томы і ў многіх выпадках новыя формы адлюстравання. Хацелася б, каб больш дзейнай была наша існуючая творчая праца, нашы пошукі новага.

Нядаўна мне давалася пабываць на з'ездзе пісьменнікаў Грузіі і там, між іншым, была ўнесена прапанова: стварыць пры Саюзе пісьменнікаў большы магчымасцей для таго, каб літаратары маглі займацца павышэннем сваёй кваліфікацыі. Слухаючы гэта, я ў тую хвіліну падумаў, што калі б пры нашым Саюзе пісьменнікаў было створана ішоўскі падобнае, то нам, гаворачы аб майстэрстве нашых твораў, у першую чаргу траба было б гаварыць аб мове. Аб мове ў нас гаварылася нямаюла з з'ездах і па-за з'ездамі. Але, я лічу, гаварылася не дастаткова. Аб гэтым траба гаварыць часцей і больш. Мова з'яўляецца галоўным кампанентам любові мастацкага твора. І ад таго, які мовай напісаны дадзены твор, залежыць яго поспех. Неадарна лепшымі творамі пісьменнікаў у чытача дзімчача тыя, якія напісаны добраю мовай. Класікі нашай беларускай літаратуры, якія ішлі ад народа і дасканалы ведалі яго моўныя багачы, дэкавалі сваімі твораў, наколькі беларуская мова мілагучная, тонкая, гібкая, яна амяшчэла ў сабе пачынаючых аэлементаў столькі, што зольна перадаць самыя тонкія рухі чалавечай душы, усё думкі і пачуцці чалавека. Вось адкуль, напрыклад, мастацкае праствата твораў Янкі Купалы і Якуба Коласа, і вось чаму іх творы народ ведае напамінь.

Дасканалай мовай вылучаюцца творы многіх нашых сучасных пісьменнікаў і паэтаў, такіх, напрыклад, як Кандрат Крапіва, Міхась Лынькоў, Янка Сьвірка, Янка Брыль і многія іншыя. На вялікі жаль, не ўсе пісьменнікі надаюць гэтайму значэнне. Траба, каб пісьменнікі часцей звярталіся да народнай мовы, вывучалі

фальклор, песні, пагаворкі, прыказкі, абыякава да жывой гутаркі народа—колькі карыснага змогуць яны пачаць з гэтай невычэрпнай крыніцы! А цяпер аб распаўсюджванні мастацкай літаратуры. Аб гэтым таксама пісалася не адзін раз, але кнігі і сёння не заўсёды прабівае сабе дарогу да чытача. Часта мы чуюм ад прадаўцоў, што кнігі на беларускай мове не хочунь купіць, іх не чытаюць. Гэта няпраўда. Добрая кніга заўсёды знойдзецца сабе чытача. Але тут, як гаворыцца, у адным месцы густа, а ў другім пуста. Каму прыходзіцца бываць у камандзіроўках, той ведае, што часта якой-небудзь кнігі беларускага пісьменніка і днём з агнём не знойдзеш ні ў райскай бібліятэцы, ні ў магазіне. Затое палымі гадзімі кнігі могуць пралежваць дзе-небудзь на базар. А ў выніку гэтага выдзявства пачало абмажоўвацца тыражы выдання.

Апошні час наша выдавецтва пачало выпускаць бібліятэчку беларускага апалявана і нарыса. Практычна вельмі карысна—адзін з лягчэйшых спосабаў распаўсюджвання прозы (шкада, што толькі проза!). Брашулка цаной ў 60—80 кап., яна вельмі эручына ў дарове, як гаворыцца, і тана і сардэчна. Усе ўстрымаецца, каб не купіць яе, едучы, напрыклад, у камандзіроўку. Але нядаўна я пачула, што выданне бібліятэчкі беларускага апалявана і нарыса будзе спынена. Чаму? А таму, што Саюздрук не бярэцца выдаваць. Таксама праблема! Кніга прымае карысць тады, калі яна будзе не толькі напісана, але і прычытана. Таму траба палыміх справу продажу кнігі і прапаганда нашай літаратуры.

У нас бытуе традыцыя сустрачкі пісьменнікаў з чытачамі. Пісьменнікі лічыць сваім абавязкам задаловіць прасбу чытачоў і выступіць там, куды іх запрашаюць. У якіх толькі кутках рэспублікі не пабывалі яны! Тая сустрачка, звычайна, праходзіць жыва і цікава. Пісьменнікі чытаюць свае творы, дэляцця творчымі планаў, раскаваюць аб развіцці літаратуры, аб іх дасягненнях, карэцці—даносіць у масы жыццё мастацкае слова. І чытаць, які раней быў абыякавы да нейкай кнігі, пазнаёміўшыся з аўтарам, не праміе выпадку прачытаць яе.

Паваніў нехта з вобласці ў Саюз пісьменнікаў і напасціў прасіць брыгаду. Паваніў, павесіў трубку і ў тую ж самую хвіліну забяўся аб гэтым. А брыгада выехала, прыбыла на месца і заведваюцца, што яе тут ніхто не чакаў. Пачынаецца мітусня, на скорую руку склікаецца аўдыторыя. Часта ў такіх выпадках пісьменнікі, аказаўшыся ў ролі нейкіх вандруючых артыстаў, самі шукаюць сабе аўдыторыю і напрошваюцца на свае выступленні—не вяртацца за назад з нічым! А часам у адказ на гэта яны пачуваюць: «Ведаецца, якая рэпер у нас праходзіць абласны агляд самадзейнасці, усе аўдыторыі заняты». Так было мінулым летам з пазейкай групы пісьменнікаў у Гродна. Каму карысць ад такой паездкі? Бадай што нікому. Неабходна больш арганізавана праводзіць сустрачкі пісьменнікаў з чытачамі.

Траба спадзявацца, што ўсе гэтыя пытанні на нашым чарговым з'ездзе знойдуць шырокае абмеркаванне. Абаязак жа кожнага пісьменніка напісаць творы, партыя нашай славянскай эпохі, творы, якія знайдзі б гарачы водгук у сэрцах мільёнаў чытачоў.

НІНА ТАРАС.

СЛОВА ЧЫТАЧОЎ

РАБОЧЫЯ нашага завода жыва і горача сочаць за ўсім, што нараджаецца ў роднай беларускай літаратуры, шчыра радуецца кожнаму яе дасягненню.

Асабліва многа добрых твораў павіна быць напісана зараз, калі XXI з'езд партыі прыняў новы сям'ягодны план—разгортваючы праграму камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

Мы з'яўляемся сведкамі чудабоўнага руху за камуністычную працу. І ў нас на заводзе, у цоку працату чыгуначнага ліста, цыла змена, якая адноўвае рабочыя многіх прафесій, змагаецца за права называцца зменай камуністычнай працы. Кожны рабочы змены сёння сваім святым абавязкам лічыць неабходнасць працаваць лепш і ведаць больш, чым учора, а заўтра працаваць лепш і ведаць больш, чым сёння. Чытаць, таварыскае ўзаемадапамога сталі неадзіным законам людзей камуністычнай працы. Калі што-небудзь не дадзецца ў вагранічыха Сяргея Зубова, то яму абавязкова дапамогуць і залічаныя Мікола Савельюў і абшчышчы Іван Стравойтаў, і іншыя таварышы па працы.

Штампавальніца Ліда Жарова заўсёды можа спадзявацца на бескарэслівую дапамогу сваіх сяброваў рэдакцыі Ані Гарбуновай і Ульяны Баквой. Азім за ўсё, усё за аднаго! Зварыцца з таварышам акая бяда, яго не пакіне калектыў, акружыць ласкай і ўвагай, падтрымае і пелым словам парадзі і справы. Змена камуністычнай працы трывала ўтрымлівае прышчыства ў цоку, выпускае высака якасную прадукцыю, працу рытмічна, дружна і элаждана.

Агульнае мэты, агульныя імкненні з'яўляюць людзей, якія жыюць і працуюць па-камуністычнаму. Але кожны з іх мае свой характар, свае

толькі яму ўласныя індывідуальныя рысы. Гэта людзі цікавай біяграфіі, з шырокім поглядам на жыццё. Яны так і прасяцца на вялікае літаратурнае палатно.

Паказваючы чысціню і багаче душы гэтых людзей, іх высокі маральны якасці, умненне мысліць па-дзяржаўнаму—якая ўдзячная і высокародная справа. Гэтыя людзі з'яўляюцца нашым гонарам, нашым багачем. Яны і павінны стаць героямі нашых новых кніг, дарэгія таварышы пісьменнікі.

М. НЕСМЯЯН, начальнік цеха прамацтв чыгуначнага ліста Магілёўскага металургічнага завода.

Добрыя кнігі не залежваюць ад бібліятэкаў. Мае сябры—маладыя рабочыя і служачыя жыцця цікавіцца навінкамі мастацкай літаратуры. Характэрна, што творы многіх беларускіх паэтаў і празаікаў цяпер займаюць пачаснае месца ў асабістых бібліятэках працоўных горада.

Я адкадваю грошам, каб набыць сабе асабістую бібліятэчку. У мяне ўжо ёсць новыя творы М. Танка, Ш. Панчанкі, Я. Брыля, У. Карпава і іншых беларускіх пісьменнікаў.

Аднак, наўрад ці знойдзецца чытаць, які скажа, што ў нас ёсць багаты выбар літаратуры і аб гэтым і працы маладых рабочых, калгаснікаў, гарадской і сельскай інтэлігенцыі. Часам няёмка робіцца за тых паэтаў і пісьменнікаў, што жыццём адобрана ад нас, рэдка заглядаюць на завод і фабрыку, у калгасы. Чытаць апалявана і нарысы такіх аўтараў і адрозны бачна, што дрэнна ведаюць яны жыццё.

Неабходна папоўніць нашу літаратуру твораў аб працоўных пазіцыях рабочых Мінскага трактарнага і аўтамабільнага заводаў, камвольнага камбіната і іншых прамысловых прадпрыемстваў, якія па праву гавораць працоўныя рэспублікі.

Васіль ЖУГ, ліцейшчык завода аўтаматых ліній.

Самае галоўнае

КАЛІ ХОЧАШ выказаць свае пажаданні адносна характара і духу работы нашага пісьменніцкага з'езду, мімаоўна звартаешся ў думках да падзей, якія толькі што адбыліся. Я маю на ўвазе XXI з'езд партыі. Ён даў нам і высокі пункт гледжання, з якога мы павінны аглядаць справы на ўсіх участках нашага жыцця, і маштабы вымярэння вынікаў нашай работы, і ўзор дэлавога, прычыповага абмеркавання наспелых пытанняў.

Вось так, па-дэ